

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 25. srpnja 2023.
(OR. en)

12176/23

AGRI 427
AGRIORG 90
AGRIFIN 92

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	25. srpnja 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 456 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU o primjeni kriterija za dodjelu proračunskih sredstava i o učinku prijenosa proračunskih sredstava na djelotvornost EU-ova programa voća, povrća i mlijeka u školama

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 456 final.

Priloženo: COM(2023) 456 final

Bruxelles, 25.7.2023.
COM(2023) 456 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o primjeni kriterija za dodjelu proračunskih sredstava i o učinku prijenosa proračunskih sredstava na djelotvornost EU-ova programa voća, povrća i mlijeka u školama

SADRŽAJ

1. Uvod.....	2
2. Kriteriji za dodjelu	2
2.1. Pravni kontekst.....	2
2.2. Metodologija za utvrđivanje okvirnih dodijeljenih sredstava potpore Unije po školskoj godini nakon 1. kolovoza 2023.	3
2.2.1. Izvori podataka.....	3
2.2.2. Izračuni	4
2.3. Ishod primjene kriterija za dodjelu.....	5
3. Učinak prijenosa	6
3.1. Pravni kontekst.....	6
3.2. Prijenosi izvršeni u provedbenom razdoblju 2017.–2023.	6
4. Zaključci	8

1. UVOD

Na temelju članka 225. točaka (e) i (f) Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ ovim izvješćem Komisija ispunjava dvije povezane obveze izvješćivanja Europskog parlamenta i Vijeća o EU-ovu programu voća, povrća i mlijeka u školama („EU-ov program u školama”).

Prva obveza odnosi se na primjenu kriterija za dodjelu iz članka 23.a stavka 2., u kojem je utvrđen skup objektivnih kriterija za dodjelu ukupnog iznosa potpore EU-a za EU-ov program u školama među državama članicama.

Druga obveza odnosi se na učinak prijenosa iz članka 23.a stavka 4. na djelotvornost EU-ova programa u školama s obzirom na distribuciju voća i povrća u školama i mlijeka u školama. Tim se odredbama državama članicama omogućuje da jednom u školskoj godini prenesu do 20 % okvirnih dodijeljenih sredstava za voće i povrće ili za mlijeko. Taj se postotak može povećati do 25 % u opravdanim slučajevima².

2. KRITERIJI ZA DODJELU

2.1. Pravni kontekst

Na temelju članka 23.a stavka 1. Uredbe (EU) br. 1308/2013 utvrđen je ukupan iznos potpore EU-a za EU-ov program u školama od 220 804 135 EUR po školskoj godini, od čega je 130 608 466 EUR namijenjeno voću i povrću, a 90 195 669 EUR mlijeku.

Iznosi se dodjeljuju državama članicama na temelju sljedećih objektivnih kriterija:

- a) broj djece u dobi od šest do deset godina u predmetnoj državi članici. Trajno povećanje udjela tih proizvoda u prehrani djece smatra se ključnim u fazi formiranja njihovih prehrambenih navika. Time se pridonosi ostvarenju ciljeva zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) u stabilizaciji tržišta i osiguranju dostupnosti sadašnjih i budućih isporuka (vidjeti uvodnu izjavu 24. Uredbe (EU) br. 1308/2013);
- b) stupanj regionalnog razvoja u predmetnoj državi članici kako bi se više potpore EU-a dodijelilo slabije razvijenim regijama i manjim egejskim otocima u skladu s člankom 1. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 229/2013;
- c) dosadašnje korištenje potpore EU-a za opskrbu djece mlijekom i mliječnim proizvodima uz kriterije navedene u točkama (a) i (b).

(¹) Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007.

(²) Kad je riječ o državama članicama s najudaljenijim regijama navedenima u članku 349. UFEU-a i u drugim slučajevima, na primjer ako država članica mora pronaći rješenje za određenu situaciju na tržištu u sektoru obuhvaćenom programom u školama, probleme zbog niske potrošnje jedne od skupina proizvoda ili druge društvene promjene.

Na temelju tih objektivnih kriterija Vijeće je utvrdilo okvirna dodijeljena sredstva potpore EU-a po državama članicama za razdoblje od 1. kolovoza 2017. do 31. srpnja 2023. u Uredbi Vijeća (EU) br. 1370/2013³.

U članku 5. stavku 4. trećem podstavku te uredbe navodi se da od 1. kolovoza 2023. Komisija mora utvrditi okvirna dodijeljena sredstva potpore EU-a po školskoj godini za svaku državu članicu. Potpora EU-a mora se dodijeliti prema istim kriterijima i uzimajući u obzir najmanji iznos na koji države članice imaju pravo (290 000 EUR za voće i povrće u školama te 193 000 EUR za mlijeko u školama) kako bi države članice ograničene demografske veličine mogle provesti isplativ program.

Na temelju toga Komisija je utvrdila okvirna dodijeljena sredstva za šestogodišnje razdoblje od 1. kolovoza 2023. do 31. srpnja 2029. To obuhvaća razdoblje provedbe utvrđeno u strategijama koje države članice moraju dostaviti Komisiji do 30. travnja 2023. u skladu s člankom 2. stavkom 3. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/40⁴.

2.2. Metodologija za utvrđivanje okvirnih dodijeljenih sredstava potpore Unije po školskoj godini nakon 1. kolovoza 2023.

2.2.1. Izvori podataka

- a) Broj djece u dobi od šest do deset godina** dobiven je iz najnovijih Eurostatovih podataka „Stanovništvo na dan 1. siječnja po dobi i spolu”. Ukupan broj djece u dobi od šest do deset godina u EU-27 u 2021. povećao se 2 % u odnosu na 2012. Broj se najviše povećao (u rasponu od +20 %) u Sloveniji, Švedskoj, Malti, Luksemburgu i Češkoj, a pao je 13 % u Portugalu, od 5 do 8 % u Rumunjskoj, Nizozemskoj, Danskoj, Italiji i Mađarskoj te 4 % u Grčkoj i Hrvatskoj.
- b) Slabije razvijene regije:** kategorije su definirane u zakonodavnom okviru za kohezijsku politiku za razdoblje 2021.–2027⁵. Riječ je o regijama na razini NUTS2 u kojima je BDP po stanovniku (u standardu kupovne moći) manji od 75 % prosjeka EU-27. **Manji egejski otoci** definirani su u članku 1. Uredbe (EU) br. 229/2013⁶ kao svi otoci u Egejskom moru osim otoka Krete i Evije (oni pripadaju regiji na razini NUTS2 navedenoj kao Grčka 42, Notio Aigaio i smatraju se drugim slabije razvijenim regijama).

⁽³⁾ Uredba Vijeća (EU) br. 1370/2013 od 16. prosinca 2013. o utvrđivanju mjera za određivanje određenih potpora i subvencija vezanih uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda.

⁽⁴⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/40 od 3. studenoga 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu potpore Unije za isporuku voća i povrća, banana i mlijeka u obrazovnim ustanovama i izmjeni Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 907/2014.

⁽⁵⁾ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2021-2027-Finances/2021-2027-IJG-Categories-of-NUTS2-regions/uxj2-277b/data>

⁽⁶⁾ Uredba (EU) br. 229/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2013. o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u korist manjih egejskih otoka i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1405/2006.

c) **Dosadašnje korištenje** utvrđeno je na temelju mjesečnih izvjava o rashodima koje su države članice poslale Komisiji u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 908/2014⁷ (proračunske stavke 05 02 18 i 08 02 03 04). Korištene brojke prosjek su rashoda EU-a u svakoj državi članici za mlijeko u školama u posljednje četiri čitave školske godine: 2017./2018., 2018./2019., 2019./2020. i 2020./2021. U usporedbi s razdobljem 2012.–2014. primjetno povećanje rashoda (više od 100 %) zabilježeno je u Bugarskoj, Češkoj, Irskoj, Italiji, Luksemburgu, Malti i Sloveniji. Slovačka je povećala rashode za 71 %. Međutim, korištenje je znatno palo u Francuskoj (–96 %) i Belgiji (–54 %). Ukupna stopa dosadašnjeg korištenja na razini EU-a povećala se za 3 %⁸.

2.2.2. Izračuni

Za **voće i povrće u školama** ukupan iznos potpore EU-a (130 608 466 EUR) isprva je dodijeljen državama članicama razmjerno kriteriju a), tj. broju djece u dobi od šest do deset godina.

Zatim je dodatak u visini do 20 % izračunan razmjerno udjelu djece u dobi od šest do deset godina u slabije razvijenim regijama/na manjim egejskim otocima u svakoj državi članici (kriterij b)). Zbog takvog pristupa taj kriterij čini gotovo 5 % (dodatak od 7 028 176 EUR od ukupno 137 636 642 EUR).

Okvirna dodijeljena sredstva potpore EU-a koja proizlaze iz zbroja iznosa izračunanih na temelju kriterija a) i b) razmjerno su umanjena kako bi odgovarala ukupnom iznosu potpore EU-a od 130 608 466 EUR.

Okvirna dodijeljena sredstva potpore EU-a za svaku državu članicu usto su prilagođena kako bi se ispunio zahtjev da svaka država članica mora primiti najmanje 290 000 EUR. Cipar, Luksemburg i Malta primili su dodatan iznos. Okvirna dodijeljena sredstva potpore EU-a za sve druge države članice razmjerno su umanjena kako bi se poštovao ukupan iznos.

Kad je riječ o **mlijeku u školama**, na temelju kriterija a) 60 % ukupnog iznosa potpore EU-a dodijeljeno je državama članicama razmjerno broju djece u dobi od šest do deset godina. Na temelju kriterija b) 5 % ukupnog iznosa potpore EU-a za mlijeko u školama dodijeljeno je državama članicama razmjerno broju djece u dobi od šest do deset godina u slabije razvijenim regijama/na manjim egejskim otocima.

Osim tih dvaju kriterija 35 % ukupnog iznosa potpore EU-a za mlijeko u školama dodijeljeno je državama članicama u kojima je prosječni iznos potpore EU-a po djetetu iznad prosjeka EU-a razmjerno dosadašnjem korištenju potpore EU-a u tim državama članicama, u skladu s kriterijem c). Te su države članice Bugarska, Češka, Danska, Estonija, Cipar, Luksemburg, Mađarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Finska i Švedska.

Okvirna dodijeljena sredstva potpore EU-a za mlijeko u školama koja proizlaze iz ukupnog iznosa izračunanog na temelju kriterija a), b) i c) prilagođena su kako bi se ispunio zahtjev da

(⁷) Provedbena uredba Komisije (EU) br. 908/2014 od 6. kolovoza 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu agencija za plaćanje i drugih tijela, financijskog upravljanja, poravnanja računa, pravila o kontroli, jamstava i transparentnosti.

(⁸) Povezane radne tablice i izračuni za tri kriterija utvrđeni su u Prilogu I.

svaka država članica mora primiti najmanje 193 000 EUR. Luksemburg i Malta primili su dodatan iznos. Okvirna dodijeljena sredstva potpore EU-a za sve druge države članice razmjerno su umanjena kako bi se poštovao ukupan iznos (detaljni izračuni u Prilogu II.).

2.3. Ishod primjene kriterija za dodjelu

Za deset država članica (Danska, Estonija, Grčka, Hrvatska, Italija, Litva, Mađarska, Nizozemska, Portugal i Rumunjska) nova okvirna dodjela potpore EU-a za **voće i povrće u školama** niža je u odnosu na prethodno razdoblje. Smanjila se manje od 5 % za Grčku, Litvu i Mađarsku, od 5 % do 10 % za Dansku, Estoniju, Hrvatsku, Italiju, Nizozemsku i Rumunjsku te 15 % za Portugal.

Za 14 država članica (Belgija, Bugarska, Češka, Njemačka, Irska, Španjolska, Francuska, Latvija, Austrija, Poljska, Slovenija, Slovačka, Finska i Švedska) nova okvirna dodjela potpore EU-a za **voće i povrće u školama** veća je u odnosu na prethodno razdoblje. Povećala se manje od 5 % za Bugarsku, Njemačku, Španjolsku, Francusku, Latviju, Austriju, Poljsku i Finsku, od 5 % do 10 % za Belgiju, Češku, Irsku i Slovačku, 19 % za Švedsku te 20 % za Sloveniju.

Glavni razlog smanjenja ili povećanja okvirne dodjele potpore EU-a u predmetnim državama članicama promjena je broja djece u dobi od šest do deset godina, dok je u Estoniji riječ o promjeni statusa priznatih područja s težim uvjetima gospodarenja.

Za Cipar, Luksemburg i Maltu nema promjene u okvirnoj dodjeli potpore zbog zahtjeva *de minimis* (tj. da svaka država članica treba primiti najmanje 290 000 EUR).

Kad je riječ o **mlijeku u školama**, 15 država članica (Belgija, Njemačka, Irska, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Cipar, Nizozemska, Austrija, Portugal, Slovenija, Finska i Švedska) primilo je manje okvirnih dodijeljenih sredstava potpore EU-a u odnosu na prethodno razdoblje.

Potpota je smanjena manje od 5 % za Belgiju i Španjolsku, od 5 % do 10 % za Njemačku, Irsku, Grčku, Nizozemsku, Austriju, Sloveniju i Švedsku, 14 % za Italiju, od 20 % do 30 % za Francusku, Hrvatsku i Finsku, 41 % za Portugal te 49 % za Cipar. U Portugalu je broj djece u dobi od šest do deset godina manji za 13 %, a dosadašnje se korištenje znatno smanjilo. Cipar je za prethodno razdoblje primio veći iznos potpore od onog na koji bi imao pravo uz strogu primjenu kriterija dodjele potpore u okviru međuinstitucijskih rasprava.

Ukupno gledano, promjene u okvirnim dodijeljenim sredstvima za **mlijeko u školama** znatnije su nego promjene za **voće i povrće**. Razlog je treći kriterij, odnosno dosadašnje korištenje potpore EU-a (u nekim državama članicama došlo je do izraženog pada korištenja potpore EU-a u okviru novog programa).

Pregledom ukupnog okvirnog iznosa potpore EU-a (voće i povrće, mlijeko) u trima državama članicama vidljiv je nagli pad: Cipru (–31 %), Portugalu (–25 %) i Finskoj (–19 %). Nijedna od tih država članica nije uspjela iskoristiti 100 % okvirnih dodijeljenih sredstava u posljednje četiri školske godine.

3. UČINAK PRIJENOSA

3.1. Pravni kontekst

EU-ov program mlijeka u školama i EU-ov program voća i povrća u školama bili su zasebni programi dok nisu Uredbom (EU) br. 2016/791⁹ spojeni u zajednički pravni i financijski okvir. Europski parlament i Vijeće smatrali su da bi zajednički pristup omogućio državama članicama da povećaju učinak distribucije unutar zadanog proračuna i učinkovitost upravljanja. Međutim, da bi se uzele u obzir razlike među programima (i njihovim lancima opskrbe), određeni elementi, primjerice proračuni, ostali su odvojeni.

Od 1. kolovoza 2017. države članice koje žele sudjelovati u programu u školama svake godine podnose zahtjev za potporu EU-a u kojem navode traženi iznos za voće i povrće u školama te traženi iznos za mlijeko u školama. Kao što je spomenuto, države članice mogu na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 prenijeti do 20 % jednih ili drugih okvirnih dodijeljenih sredstava po školskoj godini kako bi ih bolje prilagodile svojim prioritetima i potrebama pri provedbi programa. Prijenosi se mogu izvršiti:

- (a) prije utvrđivanja konačnih dodijeljenih sredstava za sljedeću školsku godinu, među okvirnim dodijeljenim sredstvima države članice; ili
- (b) nakon početka školske godine, među konačnim dodijeljenim sredstvima države članice ako su takva dodijeljena sredstva utvrđena za predmetnu državu članicu.

3.2. Prijenosi izvršeni u provedbenom razdoblju 2017.–2023.

Procjena EU-ova programa u školama od 2017./2018. do 2020./2021. pokazala je da je 14 država članica iskoristilo mogućnost prijenosa potpore EU-a između dvaju dijelova EU-ova programa (na temelju pregleda radnih dokumenata predloženih predstavnicima država članica u Odboru za zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda – proizvodi životinjskog podrijetla). Iskorištena je uglavnom za prijenos sredstava iz dijela za mlijeko u dio za voće i povrće (u 10 od 14 država članica koje su iskoristile mogućnost prijenosa). Glavni razlog prijenosa bila je veća potražnja za voćem i povrćem, uz neiskorištavanje svih sredstava za mlijeko¹⁰.

Deset predmetnih država članica nije svake godine tražilo prijenose dodijeljenih sredstava iz dijela za mlijeko u dio za voće i povrće, a iskorištavanje prenesenog proračuna mijenjalo se iz godine u godinu, kao što je vidljivo iz tablice u nastavku.

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2016/791 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o izmjeni uredbi (EU) br. 1308/2013 i (EU) br. 1306/2013 u pogledu programa potpore za opskrbu voćem i povrćem, bananama te mlijekom u obrazovnim ustanovama.

⁽¹⁰⁾ Detaljna tablica s prijenosima potpore Unije između voća i povrća u školama te mlijeka u školama nalazi se u Prilogu III.

DRŽAVA ČLANICA	GODINA PRIJENOSA	% ISKORIŠTENOSTI PRENESENOG IZNOSA
Belgija	2017./2018.–2020./2021.	0 %
Danska	2020./2021.	0 %
Njemačka	2018./2019.	100 %
	2017./2018., 2019./2020. i 2020./2021.	0 %
Irska	2017./2018.	60 %
Španjolska	2017./2018.	30 %
	2018./2019. i 2019./2020.	0 %
Cipar	2017./2018.	0 %
	2018./2019.	82 %
	2019./2020.	0 %
	2020./2021.	60 %
Luksemburg	2017./2018.–2020./2021.	100 %
Malta	2017./2018.	0 %
Nizozemska	2017./2018.	27 %
	2018./2019.	70 %
	2019./2020. i 2020./2021.	0 %
Austrija	2017./2018.–2018./2019. i 2019./2020.	0 %

Mali broj država članica prenio je dodijeljena sredstva iz dijela za voće i povrće u dio za mlijeko (Francuska, Portugal, Rumunjska, Švedska), no prenijeli su veće iznose. Švedska svake godine iskorištava tu mogućnost jer ne primjenjuje EU-ov program u školama za voće i povrće, ali zapravo ne iskorištava preneseni iznos. Francuska svake godine prenosi gotovo 4,5 milijuna EUR da bi izjednačila sredstva za mlijeko i sredstva za voće i povrće. Međutim, dodijeljena sredstva za oba dijela programa tijekom četverogodišnjeg razdoblja provedbe obuhvaćenog procjenom uglavnom su ostale neiskorištena. Samo je Rumunjska iskoristila sav preneseni iznos zahvaljujući povećanoj učestalosti distribucije (svakog dana).

4. ZAKLJUČCI

Kriterije utvrđene u Uredbi (EU) br. 1308/2013 za dodjelu ukupnog iznosa potpore EU-a za EU-ov program u školama među državama članicama primijenili su Vijeće pri donošenju Uredbe Vijeća (EU) br. 1370/2013 (za razdoblje od 1. kolovoza 2017. do 31. srpnja 2023.) i Komisija donošenjem Provedbene odluke (EU) 2023/106 (za razdoblje od 1. kolovoza 2023. do 31. srpnja 2029.). Potonja je odluka donesena nakon pozitivnog mišljenja Odbora za zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda od 15. prosinca 2022., u kojem su 24 države članice, u kojima živi 83 % stanovništva EU-a, izrazile svoju potporu. Drugim riječima, primjenu tih kriterija podržala je velika većina.

Kriteriji su i dalje važni jer obuhvaćaju tri ključna načela: razmjernost (broj učenika u svakoj državi članici); koheziju (stupanj razvoja regija) i djelotvornost (dosadašnje korištenje). U okviru aktualnog preispitivanja programa EU-a u školama moglo bi se razmotriti proširenje područja primjene trećeg kriterija (dosadašnje korištenje) na voće i povrće u školama jer je trenutačno ograničeno na mlijeko u školama.

Mogućnost prijenosa potpore EU-a uglavnom je iskorištena za prijenos iz dijela za mlijeko u dio za voće i povrće. To je učinjeno kako bi se zadovoljila rastuća potražnja za voćem i povrćem koja je, čini se, u skladu sa sve većim brojem djece koja sudjeluju u dijelu EU-ova programa u školama za voće i povrće te sve manjim brojem djece koja sudjeluju u dijelu EU-ova programa u školama za mlijeko¹¹.

U praktičnom smislu, djelotvorno je iskorišteno samo do 15 % iznosa prenesenih iz dijela za mlijeko u dio za voće i povrće te 12 % iznosa prenesenih iz dijela za voće i povrće u dio za mlijeko. Međutim, to je omogućilo državama članicama da bolje iskoriste dodijeljenu potporu EU-a prema potrebi kako bi povećale pokrivenost u smislu količine i učestalosti distribucije. U okviru aktualnog preispitivanja programa EU-a u školama moglo bi se razmotriti pojednostavnjenje pristupa tako da se državama članicama dopusti da iskorištavaju svoja nacionalna dodijeljena sredstva u skladu s vlastitim potrebama i kako je opisano u njihovim nacionalnim strategijama.

⁽¹¹⁾ Ukupno gledano, u razdoblju 2017./2018.–2020./2021. broj djece koja su imala koristi od dijela programa za voće i povrće smanjio se za 2,5 % (to se uvelike povezuje sa zdravstvenim mjerama za sprečavanje širenja pandemije bolesti COVID-19). Međutim, broj djece koja iskorištavaju dio programa za mlijeko stalno pada od 2017./2018.